

מעריב עסקים

כ"ו בשבט תשפ"ו | 13.2.2026

מי יציל את הבית שלכם?

אלפי מבנים שניזוקו במהלך מלחמת חרבות ברזל ומבצע עם כלביא עדיין ממתינים לשיקום ■ הסיבה: המדינה הבטיחה הרבה אך מקיימת מעט, וענף השיפוצים מתמודד עם אתגרים שעלולים למוטט אותו ■ עכשיו, כשהתנגשות נוספת עם איראן עומדת על הפרק, יו"ר התאחדות קבלני השיפוצים ערן סיב מזהיר: "אנחנו בדרך לקריסת יכולת השיקום הלאומית" ■ **טליה לוין, עמ' 4-5**

שווקת שבורה

המלחמה כבר מזמן מאחורינו, אבל אלפי מבנים בצפון ובדרום עדיין ממתנים לשיקום ■ בהיעדר תמיכה ממשלתית ולנוכח מחסור חריף בכוח אדם, ענף השיפוצים מתקשה לספק מענה כ"י"ר התאחדות קבלני השיפוצים מספר על הביורוקרטיה המרתיעה, על הזינוק במחירי חומרי הגלם ועל המבנים שנותרים הרוסים, ומתריע: "המדינה לא לוקחת אחריות, וכשאינן סטנדרטים ואין רגולציה - כולם משלמים את המחיר"

התיקור בגלל מחסור באלומיניום, זכוכית ועץ. וגם אם משו ירד קצת, זה לא מכסה את עלויות העבודה."

משקיעים בגדרות

"ברגע שאין לנו עובדים, כל הענפים האחרים לא עובדים". הוא מסכם ומוסיף

בלי לרעת אם אקבל תשלום. או משפחות מתקשרות ואין מי שיבוא".

רצן בן 70

מכל הכל מרחף גורם אחד שמזוין את כל המשברים, שניכרים אנג בנפנים. אחריהם: מחסור חמור בכוח אדם. לפני המלחמה העוסק בענף כ"י 15 אלף עובדים פלסטינים, שעם סגירת המעברים ואיסור הכניסה נעלמו. המדינה התחייבה להכיר עובדים זרים, אבל בפועל הגיעו עד כה מאות בודדות בלבד. "זו אפילו לא טיפה בים", מתלונן סיב. "כלי עובדים אין שיפוצים, בלי שיפוצים אין שיקום, ובלי שיקום אין חזרה הביתה. התאחדות קבלני השיפוצים נאלצה לקחת יוזמה: משלוח מיון לסרי לנקה, לאחריהם גם להודו. אנתנו עושים את העבודה של המדינה", הוא אומר. "אבל גם זה לא סוגר את הפער".

המחסור בעובדים מתגלגל ישירות לכיס של הצרפן. כ"י 50%. כמה זה עולה לנו? כמה מחירים לדוגמה: מחיר שיפוץ חדר אבטטיה וזנק 28 אלף שקל 40 אלף שקל. שיפוץ מטבח 100 אלף שקל 140 אלף. ריצוף דירה: 65 אלף 90 אלף. שיפוץ ירידת חדרים: 180 אלף שקל 235 אלף שקל.

המצב מאלץ קבלנים ותיקים, חלקם מבוגרים מאוד, לעבור בעצמם ולבצע עבודות שבעבר לקחו שבועות, והיום אורכות פי שניים. "מיהו סיפר לי שהוא עדיין מרוץ בגיל 70, כי אין לו עובדים", מתאר סיב. "זה מרגיש את הקשי האיש לצד ההשקעה הכלכלית על הענף כולו. המחסור בכוח אדם מייצר אפקט דומינו: כאשר קבלני השיפוצים לא יכולים לעבוד, גם ספקי החומרים, החשמל והקרימיות נפגעים. ומכאן המשך כולו כולל דירוג אהסאר סופג נזק.

"כיום מחפשים את האשם", מוסיף סיב. "אם מאשימים אותנו. אבל האמת פשוטה: עלויות העבודה חזר המכריז המכריז. כשאין עובדים - המחיר עולה. נקודה". גם ידירת שני הדרור לא מצליחה לחקל וסיב מסביר: "יש אשליה שחומרי גלם יתייקרו או יזולו לפי הדרור, אבל בפועל רוב החומרים כבר

של השיפוצניקים, הוא משובצע שהענף נמצא בנקודת שבר מסוכנת. לא רק כלכלית, אלא לאומית. "הסיבה שהקמנו ימיכו לדרום אותנו.

"זה ענף שסחב על הגב סטיגמה של חאפרים, של עבודה שחורה, של הבטחות שלא מקיימות", הוא אומר. "אבל הסיגמה הזאת נולדה בדיוק בגלל שהמדינה לא לקחה אחריות. כשאין רגולציה ואין סטנדרטים, אז הציבור נפגע, ואז כולם משלמים את המחיר". לרבינו, ההתאחדות הוקמה כדי להגן לא רק על הקבלנים, אלא בעיקר על הצרכנים עצמם.

גם לקום בוקר אחד ולהחליט שמקיימים התאחדות בענף שחיה יי פרוץ זה לא עניין של מה בכך.

"כמו שאמרתי, זה התחיל ממקום מאוד פשוט: כאוס מוחלט. בתחילת שנות 2000 לא היה שום סדר בענף. כל אחד יכול היה לקום בבוקר ולהחליט שזהו קבלן שיפוצים. לא מבחנים, לא רישום, לא פיקוח. הציבור נפגע, הקבלנים הרצינים נפגעו, והמדינה התעלמה. הבנתי שאם לא נתאגר ונציור גוף שיורב בשם הענף, אף אחד לא יעשה את זה בשבילנו".

סיב כאמור הקים את ההתאחדות בשנת 2002, כמעט מאפס. בלי תקציב, בלי גב פוליטי, ועם לא מעט התנגדויות גם מתוך הענף עצמו. "הרבה קבלנים לא רצו להיגדל. הם חשדו. אמרו לי: 'אתה מביא עלינו צרות'. אבל אני ראיתי קרימה. ובחנתי שבלי סדר, בלי מקצועיות, הענף יישאר בתחתית".

במהלך השנים הובילה ההתאחדות מהלכים שראו לא כמעט בלתי אפשריים: הכרה רשמית בענף, חובת רישום, מבחני הסמכה, קורסים מקצועיים והטמעה של סטנדרטים בסיסיים. "זה לקח שנים, מלחמות בבתי משפט, מול משרדי משלמים, מול רגולציה. אבל לא ויתרנו".

למה זה נעוץ? או עובד? איך גם בשעת חירום אנתנו רואים בואת גריות רגליים? "כי המדינה לא סומכת על הקבלנים, והקבלנים לא סומכים על המדינה. מס רכוש דוחה הצעות מחיר בטענה שהן גבוהות מדי, בלי להבין את המציאות בשטח. 39% מהקבלנים דוחים את הצעות שלהם לא אשור. 75% נאלצו להישדע על חשב הצעות שונות לאותו נכס. זה מטרד. זה לא שואב זמן, כסף, אנרגיה - ובסופו אנשים נשארים בלי בית. קבלני שיפוצים רבים פשוט ויתרו. הגענו למצב שקבלנים אומרים: אני לא נכנס לזה יותר. אני לא יכול לעבוד חודשים

זמן שהמדינה מבטיחה שיקום, אלפי משפחות עדיין חיות בין קירות סדוקים, ירירות אטומות למחצה וחשבוניות פתוחים מול מס רכוש. שיקום הבתים שנפגעו במלחמת 12 הימים מול איראן תקוע, ובזמן שרורות המלחמה מנשבות שוב באוויר, לפחות נכון לזמן כתיבת שורות אלה, גם המתווה הממשלתי קרס ולא ברור מה עלה בגורלו.

בזמן שהפער בין הצהרות למציאות הולך ומתרחב, וגרמה שאיש לא מפיץ לקחים או מבטי קרימה, מי משלם את המחיר הכבד הוא ענף השיפוצים, שמתמודד ברומנית עם מחסור חמור בכוח אדם, זינוק חזר במחירים, עומס חסר תקדים של מבנים לשיקום ואולות יד מצד המדינה.

כבר 25 שנה שעון סיב, יו"ר התאחדות קבלני השיפוצים ומי שייסד אותה, רואה מקרוב את כל קווי השבר של הענף. מה שהיה פעם תחום פרופריאלי יחסית ואף מושמץ, ונרחיב על כך בהמשך, הפך בשנה האחרונה לחזית אווהית של ממש: אלפי מבנים בצפון ובדרום ממתינים לשיקום, קבלנים מגישים שוב ושבו הצעות מחיר שגדורות, ומשפחות נותרות ללא מענה. במקביל, המדינה מתקשה לספק עקרים, לאכף את החוק ולייצר ראות כלכלית. אם חשבתם שאחרי שנתים וחצי של מלחמה יגיע הפקת לקחים, גם תחום השיפוצים זה טרם קרה.

ענף השיפוצים בישראל מתגלגל לפי ההערכות כ-30 אלף מיליארד שקל בשנה. הוא כולל כ-10 אלף קבלנים רשומים ולא רשומים ומאות אלפי עובדים ישימים ועקפיים. אבל בניגוד לענפי תשתית אחרים, הוא פועל כמעט ללא רשת ביטוח ממשלתית. "ברגע שגרה זה בעייתי. בזמן חירום כמו שאת מבניה זה אסון", אומר סיב. והחירום מובן הגיע.

סטיגמה של חאפרים

הנה קצת נתונים: מאז פרוץ המלחמה האחרונה נפגעו כ-6,000 מבנים: כ-4,000 בצפון וכ-2,000 בדרום. אלפי משפחות פוגו מבניהן וממתנות לשיקום. המדינה השקיעה מתווה בשם "משפצים מאחרות", שנועד לאפשר שיפוץ מחירי דרך קבלנים מאושרים. אלא שבפועל, המתווה קרס. "בשכונות לא תלחום אני וזכר שקבלן שיפוצים היה קודם כל שם נוכח לבעיה", אומר סיב. "זה לא היה מקצוע, לא ענף, אלא חדר משפחתי בלבד. כיום, כשאיש עומד בראש הגוף היציג הראשון והיחיד

כי לפי נתוני ההתאחדות, כ"י 52 אלף שוהים בלתי חוקיים פלסטינים נכנסים לישראל מדי יום. "המדינה, שמבטלת את הרגולציה לא נתנה כניסה העובדים הורים, כשלה בהבאת התפורנות הנדרשים למרות השקעה של מיליארדים בגדרות ובנקודות. כך, המשבר בענף השיפוצים אינו הלאומית. אי אפשר לדבר על מחיר הביתה בלי מי שישפץ את הבית".

הביטחון לא מצליח לעצור את זה, והאכיפה מתמקדת במעסיקים. זה מסוכן ביטחונות, זה פוגע בענף, זה יוצר תחרות לא הוגנת. אם המדינה לא תתעשת אנתנו ברך לקריסה. לא של קבלנים, אלא של יכולת השיקום הלאומית. אי אפשר לדבר על מחיר הביתה בלי מי שישפץ את הבית".

לדבריו, הפתרונות קיימים: האצת יבוא עובדים, שינוי מנגנון מס רכוש, שיתוף אמיתי של הקבלנים בתהליכי קבלת ההחלטות – כל אלה ישפרו את המצב – אבל צריך לרצות.

אחר המאבקים המרכזיים שניהלה ההתאחדות לאורך השנים היה החלת חובת ירישם והסמכה. "אמרו לנו שזה לא אפשרי, שזה יפיל חצי מהענף", מספר סיב. אבל היום ברור לכולם שזה היה צעד הכרחי. קבלן שעובד מבחן, שעומד בדרישות, שעובד לפי תקן זה אינטרס של המדינה, לא רק שלנו". עם זאת, הוא מבחיר שהמהלך נותר חצי עשוי: "בלי אכיפה אמיתית, גם ירישם לא שווה הרבה".

מעבר לרגולציה, סיב מותח ביקורת חריפה על תפקוד המדינה כלקוח הגדול ביותר בענף. "ברגע שהמדינה נכנסת לתמונה דרך מס רכוש, דרך מתווים לשיקום, היא מתנהלת כאילו מדובר בשגרה. אבל זה מצב חירום". לדבריו, הפער בין ההצהרות על שיקום מהיר לבין ההתנהלות בפועל יוצר נזק מצטבר: "קבלנים נשרפים, משפחות מתייאשות והאמון קורס".

"חשוב לי לומר שזה לא סיפור של ענף שמבקש הטבות", הוא מרגיש. "זה סיפור של חוסן אורח. מדינה שלא מצליחה לשקם בתים לא תצליח לשקם קהילות. ואם לא יהיה שינוי עמוק בגישה, אנחנו נראה את זה גם במשבר הבא". ■■■

"המדינה לא סומכת על הקבלנים, והקבלנים סומכים על המדינה. מס רכוש דוחה הצעות מחיר בלי להבין את השטח. 39% מהקבלנים מדווחים שהצעות שלהם לא אושרו. 75% נאלצו להגיש עד חמש הצעות שונות לאותו נכס. זה שואב זמן, כסף, אנרגיה, ובסוף אנשים נשארים בלי בית"

בניין שנפגע מטיל איראני בחולון. "בשגרה זה בעייתי. בזמן חירום זה אסון"

סיב. "כולם מחפשים את האשם, אז מאשימים אותנו"